

Secularització

El *Diccionari de la literatura catalana* s'oblida d'indicar que Tomàs Bellpuig (Barcelona, 1879-1936), poeta, dramaturg, novel·lista, assagista i traductor, era sacerdot. Per aquesta raó va morir el 1936, assassinat, informació que tampoc no apareix al diccionari.

Quina sorpresa...

Quan Marguerite ja no es parla amb el marit, Émile, protagonistes d'*El gat*, rep a casa regularment, i a la mateixa hora, una veïna, madame Martin, i quan li obre la porta diu, segons Quaderns Crema-Lluís Maria Todó: "Quina sorpresa tan agradable...". Evidentment, Simenon no podia pas fer-li dir això si ja era una visita regular. El que li fa dir és "C'est gentil d'être venue...", és a dir, "molt amable per haver vingut..."

Lectura escapçada

Salvador Oliva diu en l'edició labutxaca d'*A través dels miralls*, a l'igual que l'edició castellana de Cátedra, que al portal on hi ha escrit "REINA ALÍCIA" hi ha dues campanetes amb una cadena, en una de les quals es llegeix "Visites" i en l'altra, "Servei". El que s'hi llegeix exactament, segons Lewis Carroll, és "Campaneta dels visitants" ("Visitors' Bell") i "Campaneta dels criats" ("Servants' Bell").

Fullaraca

Pompeu Fabra, per fer via, defineix molts sentits figurats amb un exemple, a risc que l'accepció hi quedi limitada. És el que passa amb el mot *fullaraca*. El sentit figurat, ara anomenat "per extensió" pel IEC, l'indicava a través de l'exemple: "Un llibre insubstancial, en què tot és fullaraca". I així ho manté el DIEC2. Cal consultar l'Alcover-Moll per veure que no només hi ha fullaraca als llibres: "Excés de detalls en una narració, de coses accessòries o inútils en una obra d'art, etc." O el GD62: "Escrits, paraules, idees, etc., sense importància, insubstancials". O el PD.

La "Biblioteca del catalanisme" entronitza les memòries del periodista i polític Claudi Ametlla

Claudi Ametlla dóna una imatge del nostre poble en el primer volum de les seves *Memòries polítiques*, volum corresponent al període que va del 1890 al 1917, que pot ésser molt útil per a aquells que s'enfrontin, un dia, amb la nobilíssima i coratjosa tasca de tornar Catalunya al seu destí. Amb aquesta consideració –en el fons, un desig– tancava Rafael Tasis el pròleg a aquell volum, publicat l'any 1963 a Barcelona. Molt útil, cal pensar, per a recordar a les noves generacions, ja formades en el franquisme, l'esforç que van fer els seus avis i besavis per reforçar la identitat catalana.

A més, el llibre del periodista i polític Claudi Ametlla (Sarral, Conca de Barberà, 1883-Barcelona, 1968) donava el tret de sortida a la recuperació de la memòria històrica endegada per l'editorial Pòrtic. El volum va ser el primer de l'editorial fundada per Josep Fornas, amb el suport de Rafael Tasis mateix i Albert Manent, una editorial creada expressament per publicar llibres polítics de caire autobiogràfic i memorialístic.

Aquell llibre històric, molt útil, i, en molts aspectes, imprescindible, per a conèixer l'evolució del catalanisme fins a la Gran Guerra i la situació del periodisme català durant aquella època, s'acaba ara d'incorporar a la "Biblioteca del catalanisme" de RBA i aporta com a novetat, a tall de pròleg, una extensa nota biogràfica sobre l'autor, del filòleg Xavier Pla, amb moltes dades inèdites o poc conegudes.

Xavier Pla situa aquestes magnífiques memòries –que van tenir una continuació amb dos volums més, no autoritzats fins després de la mort de Franco– al nivell

de les de Josep M. de Sagarra, Gaziel o Eugeni Xammar. I a banda de la seva vàlua literària, van saber mostrar com el catalanisme va fecundar la societat i la vida intel·lectual catalana, a partir del tombant de segle.

El nou prologuista destaca, en aquests temps d'ideals independentistes, que Claudi Ametlla va ser finalment un catalanista possibilista, com Cambó i Pla, perquè la solució separatista sempre la va tenir, "desgraciadament", per impossible. Les lliçons polítiques, culturals i humanes que va extreure de la Guerra Civil el van confirmar encara més en el seu catalanisme possibilista i el van allunyar ja definitivament del catalanisme més romàntic.

A més de signar el pròleg, Tasis va organitzar, juntament amb Josep Raimundo Bartrés, recorda Xavier Pla, un sopar d'homenatge pels 80 anys de Claudi Ametlla en un hotel de Barcelona, el 25 de maig de 1963. Al comitè organitzador hi havia personalitats com Josep Benet, Marià Manent, Miquel Coll i Alentorn, Santiago Nadal, Ferran Soldevila, Carles Soldevila, o Josep M. Pi i Suñer. Ametlla, davant d'un auditori de més de cent cinquanta persones, va insistir a expressar que l'homenatge a la seva persona no era més que un pretext i que, en realitat, es tractava d'un acte apoteòsic d'afirmació de la catalanitat política, el primer que s'havia pogut celebrar públicament a la capital de Catalunya des de feia gairebé vint-i-cinc anys.

Claudi Ametlla, al seu despatx barceloní de l'agència de notícies Fabra, als anys vint.